

เทคนิคเสริมการอ่านประวัติศาสตร์จีนแบบไม่ต้องท่องจำ

ชญลักษณ์ จันทร์กระจ่าง¹

บทคัดย่อ

บทความนี้นำเสนอเกี่ยวกับเทคนิคเสริมการอ่านประวัติศาสตร์จีนแบบไม่ต้องท่องจำ การศึกษาและการอ่านประวัติศาสตร์จีนเป็นการทำความเข้าใจทั้งในเชิงเวลา และเชิงวัฒนธรรม เพื่อให้เห็นภาพรวมของพัฒนาการที่มีความหลากหลายและซับซ้อน ผู้เขียนได้ศึกษาเทคนิคที่เสริมการอ่านประวัติศาสตร์จีนเพื่อช่วยให้เข้าใจเนื้อหาได้ง่ายขึ้น โดยการเชื่อมโยงเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์จีนกับสถานการณ์โลกไปพร้อมกัน เริ่มต้นจากการเข้าใจภาพรวมของพัฒนาการทางอารยธรรมจีนตั้งแต่ยุคโบราณจนถึงยุคปัจจุบัน ราชวงศ์จีนที่สำคัญ เหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์จีน ทฤษฎีทางการเมือง และปรัชญา การอ่านงานวิจัยและหนังสือประวัติศาสตร์จีนจากแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้ การทำความเข้าใจในแง่มุมทางวัฒนธรรมจีน การติดตามข่าวสารและข้อมูลปัจจุบัน ไปจนถึงการทบทวน และเปรียบเทียบเหตุการณ์ในประเทศจีนกับเหตุการณ์ในประเทศอื่นๆ

คำสำคัญ : ประวัติศาสตร์จีน, ประเทศจีน, เทคนิคการอ่าน

¹ อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาจีน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

อีเมล: Thanyalak@snru.ac.th

Techniques to Enhance the Reading of Chinese History without Rote Memorization

Thanyalak Chankrachang¹

Abstract

This article presents techniques to enhance reading of Chinese history without rote memorization. Studying and reading Chinese history involves understanding both time and culture in order to gain an overview of its diverse and complex changes. The author studied techniques to enhance reading of Chinese history in order to facilitate understanding of its content by linking events in Chinese history with the world situations at the same time. The article respectively includes understanding the overall development of Chinese civilization from ancient times to the present, important Chinese dynasties, important events in Chinese history, political and philosophical theories. Besides, there are reading research and Chinese historical books from reliable sources, understanding aspects of Chinese culture, following up on current news and information, and reviewing and comparing events in China with events in other countries.

Keywords : Chinese history, China, Reading techniques

¹ Lecturer in Chinese Major, Faculty of Humanities and Social Sciences, Sakon Nakhon Rajabhat University

Email: Thanyalak@snru.ac.th

บทนำ

การศึกษาประวัติศาสตร์ โดยเฉพาะในการเรียนวิชาประวัติศาสตร์จีนที่คุ้นเคยกัน ว่าต้องท่องจำอย่างเดียวนั้น อาจทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกว่าไม่น่าสนใจในเนื้อหาที่ซับซ้อน อีกทั้งยังต้องจำทับซ้อนกับสถานการณ์โลก ผู้เขียนจึงศึกษาเทคนิคการอ่านประวัติศาสตร์ จากประวัติศาสตร์จีน เพื่อให้ผู้อ่านได้เปลี่ยนทัศนคติ เพราะที่จริงแล้วทุกอย่างที่เกิดขึ้นย่อมมีเหตุ และมีผลในตัว ไม่ว่าจะเป็นการอ่านประวัติศาสตร์โลก ประวัติศาสตร์ไทยหรือประวัติศาสตร์จีนก็เช่นกัน ล้วนต้องมีเหตุอย่างหนึ่งและก่อให้เกิดผลอีกอย่างหนึ่ง ดังนั้นเพื่อช่วยให้เข้าใจเนื้อหาได้ง่ายยิ่งขึ้น เทคนิคการอ่านประวัติศาสตร์จีน โดยการเชื่อมโยงเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์จีนกับสถานการณ์โลกไปพร้อมกัน ซึ่งเริ่มต้นจากการเข้าใจภาพรวมของพัฒนาการทางอารยธรรมจีนตั้งแต่ยุคโบราณจนถึงยุคปัจจุบัน ราชวงศ์จีนที่สำคัญ เหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์จีน ทฤษฎีทางการเมืองและปรัชญา การอ่านงานวิจัยและหนังสือประวัติศาสตร์จีนจากแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้ การทำความเข้าใจในแง่มุมทางวัฒนธรรมจีน การติดตามข่าวสาร และข้อมูลปัจจุบัน ไปจนถึงการทบทวนและเปรียบเทียบเหตุการณ์ในประเทศจีนกับเหตุการณ์ในประเทศอื่น ๆ ยกตัวอย่างเช่น สงครามโลกครั้งที่ 1 เกิดขึ้นระหว่างปี ค.ศ. 1914–1918 (พ.ศ. 2457–2461) ในประวัติศาสตร์จีนจะตรงกับสมัยของสาธารณรัฐจีนยุคต้น (Early Republic of China) เกิดขึ้นหลังการล่มสลายของราชวงศ์ชิงในปี ค.ศ. 1911 (พ.ศ. 2454)

ซึ่งจะทำให้เราจำตัวเลขช่วงเวลาแค่เพียงชุดเดียว และเห็นความสัมพันธ์กับประวัติศาสตร์โลก รู้ว่าช่วงที่เกิดเหตุการณ์ในประเทศจีนเกิดขึ้นพร้อม ๆ กับเหตุการณ์สำคัญใดบ้างในโลก

อย่างไรก็ตามข้อควรระวังในการศึกษาประวัติศาสตร์จีนคือ ควรเลือกอ่านหนังสือประวัติศาสตร์จีนที่เขียนโดยผู้เขียนที่มีความเชี่ยวชาญ ค้นหาบทความวิจัย และบทความวิชาการจากห้องสมุดหรือฐานข้อมูลออนไลน์เพื่อความเข้าใจที่ลึกซึ้งเพิ่มเติม รวมทั้งอ้างอิงที่มีความน่าเชื่อถือเป็นต้น ดังนั้นผู้เขียนจึงได้ศึกษาเทคนิคการอ่านประวัติศาสตร์จีนเพื่อให้เกิดความเข้าใจ และสนุกกับการอ่านเรื่องราวในประวัติศาสตร์จีนอันมีอารยธรรมที่ยาวนานมากกว่า 4,000 ปี ได้ดียิ่งขึ้น

เทคนิคและขั้นตอนในการอ่านประวัติศาสตร์จีน

การอ่านประวัติศาสตร์จีนสามารถทำได้หลายขั้นตอนขึ้นอยู่กับความสนใจ และเป้าหมายของผู้ศึกษา เพื่อให้เข้าใจประวัติศาสตร์จีนอย่างละเอียดและครอบคลุม ผู้เขียนได้นำเสนอขั้นตอนเทคนิคการอ่านดังนี้

1. เริ่มต้นจากการเข้าใจภาพรวม

การเริ่มต้นอ่านประวัติศาสตร์จีนโดยเข้าใจ “ภาพรวม” ก่อนจะลงลึกในเรื่องเฉพาะ เช่น “สามก๊ก” เป็นวิธีที่ดีมาก เพราะประวัติศาสตร์จีนนั้นยาวนานและซับซ้อน ถ้าเริ่มต้นโดยไม่มีโครงสร้างหรือบริบทกว้าง ๆ จะทำให้สับสนได้ง่าย เรื่อง “สามก๊ก” (220–280) เป็นยุคที่ราชวงศ์ฮั่นล่มสลาย และขุนศึกต่าง ๆ แย่งชิงอำนาจจนกลายเป็น 3 ก๊ก สุขสันต์ วิเวกเมธากร (Wiwekmethakorn, 2019) ผู้เขียนคู่มือประกอบการอ่านสามก๊ก กล่าวว่า สามก๊กเป็นวรรณกรรมที่ทันสมัยเสมอ ไม่ว่าจะหยิบขึ้นมาอ่านเมื่อไหร่ อย่างไรก็ตาม ด้วยเหตุที่สามก๊กเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมที่สลับซับซ้อนในประวัติศาสตร์จีนเมื่อกว่า 1,800 ปี และด้วยการแปลกันหลายสำนวน ทำให้ผู้อ่านสามก๊กบางท่านอาจเกิดการสับสนในเหตุการณ์เรื่องราวแม้กระทั่งตัวละครก็แทบจำไม่หมด “เล่า ชวน ห้ว” ได้เพียรพยายามเรียบเรียงสามก๊กแบบเรียงปี ค.ศ. โดยเริ่มตั้งแต่ปีที่โจโฉเกิด ไปจนถึงปีแห่งการสิ้นสุดยุคสามก๊ก เพื่อให้ผู้อ่านสามก๊ก ไม่ว่าสำนวนใด ใช้เป็นคู่มือในการเทียบเคียงเหตุการณ์ได้อย่างไม่สับสน นอกจากนั้นการอ่านสามก๊กที่มีการเรียบเรียงกันมาหลายสำนวน มีการต่อเติมความเห็นผู้เรียบเรียงหรือแม้แต่ฉบับดั้งเดิมของหลอ กว้านจง ก็ยังมีการแต่งเติมประวัติศาสตร์ให้มีสีสัน ดังนั้น ผู้อ่านจึงต้องมีการอ่านอย่างวิเคราะห์พิจารณา ซึ่งนอกจากจะได้รสชาติแล้ว ยังทำให้เราเข้าใจเรื่องราวในอดีตของชนชาติจีนเมื่อกว่า 1,800 ปี ได้อย่างดียิ่งขึ้น และรวมไปถึงหนังสือ “ประวัติศาสตร์จีน มหาอำนาจผู้กุมชะตาโลกจากโบราณถึงปัจจุบัน” เล่มนี้ก็ได้ถ่ายทอดเรื่องราวประวัติศาสตร์ เริ่มตั้งแต่กลุ่มชนเผ่า ผู้การสร้างเมืองก่อเป็นรัฐ กระทั่งรวมรัฐกลายเป็นชาติ และสุดท้ายก็ล่มสลายลง เรื่องราวของประวัติศาสตร์จีนบอกเล่าความเป็นมา และที่มาที่ไปของวิทยาการมากมาย ความคิดมากมาย ปรัชญามากมาย ที่เกาะกลุ่ม และหลอมรวมเอาสังคมหนึ่งสังคมให้สามารถก้าวข้ามห้วงเวลาไปได้อย่างสง่างาม ดังนั้นประวัติศาสตร์ของจีน จึงถือว่าเป็นประวัติศาสตร์ของมนุษยชาติที่น่าสนใจยิ่ง และนี่คืออีกหนึ่งประวัติศาสตร์ที่ทุกคนต้องเรียนรู้ วีระชัย โชคมุกดา (Chokmukda, 2015)

ดังนั้นการแบ่งประวัติศาสตร์จีนออกเป็นช่วงต่าง ๆ เช่น ยุคราชวงศ์ (ราชวงศ์ซาง, ราชวงศ์โจว, ราชวงศ์ฮั่น ฯลฯ) และเหตุการณ์สำคัญ เช่น การเปลี่ยนแปลงการปกครอง สงครามการต่อสู้ หรือการขยายอาณาเขต จะช่วยให้เข้าใจบริบทของแต่ละช่วงเวลาได้ดีขึ้น

2. ราชวงศ์สำคัญในประวัติศาสตร์จีน

ราชวงศ์ฮั่น: เริ่มต้นจากราชวงศ์ฮั่น ซึ่งเป็นช่วงที่มีความสำคัญทั้งทางด้านการเมืองและวัฒนธรรม เช่น การขยายตัวของอาณาจักรจีนและการเผยแพร่ลัทธิขงจื้อ

ราชวงศ์ถังและซ่ง: ยุคนี้มีการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ การค้า และศิลปวัฒนธรรมที่รุ่งเรือง รวมถึงความสัมพันธ์กับต่างประเทศ

ราชวงศ์ชิง: เป็นราชวงศ์สุดท้ายของจีน ซึ่งถูกล้มลงในปี ค.ศ. 1911 และนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงการปกครองและการก่อตั้งสาธารณรัฐจีน

Gold Traders Association (2018) กล่าวถึงประเทศจีนเป็นหนึ่งในผู้ริเริ่มระบบเงินตราของโลกในอดีตกว่า 2,000 ปีก่อนคริสตกาล ซึ่งอยู่ในยุคสมัยโบราณ ราชวงศ์เซี่ย ที่เรียกว่า “ฮั่วเป่ย์” เป็นหอยทะเลชนิดหนึ่งมีรูปร่างเหมือนฟันทอง ใช้ในการแลกเปลี่ยนเพื่อชำระค่าสินค้า แตกต่างจากอาณาจักรบาบิโลนที่ใช้โลหะเงินแท่ง แต่หากจะกล่าวถึงเงินกระดาษ (Paper Money) หรือตัวแลกเงินตามที่เราได้เห็นมาในนวนิยายกำลังภายในนั้นมิจริง และเกิดขึ้นเป็นครั้งแรกในโลกเมื่อกว่า 1,000 ปีมาแล้วในยุคสมัยของราชวงศ์ถัง ซึ่งต่อมาก็มีการนำกลับไปเผยแพร่ต่อในยุโรปโดย มาร์โค โปโล พ่อค้าชาวเมืองเวนิส ประเทศอิตาลี

3. ศึกษาเหตุการณ์สำคัญในประวัติศาสตร์จีน

การรวมจีนเป็นหนึ่งใน: เช่น การรวมจีนภายใต้การปกครองของจักรพรรดิที่มีชื่อเสียง เช่น จักรพรรดิฉินซีฮ่องเต้ (Qin Shi Huang) ที่รวมประเทศจีนในสมัยราชวงศ์ฉิน (Thansettakij, 2019) อย่างที่ทราบกันดีจีนมีประวัติศาสตร์อันยาวนาน อีกทั้งจีนซีฮ่องเต้ยังเป็นบุคคลสำคัญทางประวัติศาสตร์ เหตุที่เรียกประเทศจีนว่า “จีน” คาดกันว่ามีมาจากคำว่า “จีน” พระนามของจีนซีฮ่องเต้ จึงแสดงให้เห็นว่าพระองค์ทรงมีความสำคัญมากเพียงใด จีนซีฮ่องเต้ จักรพรรดิองค์แรกของจีน ผู้ผนวกโลกมนุษย์ และสวรรค์ : มหาราชองค์แรกในประวัติศาสตร์จีนที่โลกต้องจารึก ประมาณกว่า 2,200 ปีมาแล้ว จีนซีฮ่องเต้ประสูติในฐานะเจ้าชายแห่งแคว้นฉิน เมื่อพระชนมายุ 13 พรรษา ได้รับการสถาปนาขึ้นปกครองแคว้นฉินแทนพระราชบิดา และประกอบพิธีราชาภิเษกเมื่อพระชนมายุ 22 พรรษา พระราชกรณียกิจของพระองค์ได้รับการจารึกไว้ในประวัติศาสตร์จีน เช่น การสถาปนาราชวงศ์ฉิน การผนวกแผ่นดินให้เป็นปึกแผ่น การปฏิรูประบบการปกครองแบบรวมอำนาจเข้าสู่ศูนย์กลาง กำหนดมาตรฐานหน่วยชั่ง ตวง วัด ระบบเงินตรา ภาษาเขียน และการพัฒนาสาธารณูปโภค อาทิ สร้างถนนหลวงยาวกว่า 6,000 กม. ขุดคลองเชื่อมแม่น้ำ ทั้งทรงริเริ่มให้มีการก่อสร้างและเชื่อมต่อแนวกำแพงดินอัดของแคว้นต่างๆ เพื่อป้องกันการรุกรานจากข้าศึกศัตรูจนกลายเป็นกำแพงเมืองจีน เป็นแหล่งอารยธรรมอันน่าอัศจรรย์ของโลก รวมไปถึงเหตุการณ์ในสงครามฝิ่น: การล่มสลายของราชวงศ์ชิงและการเข้าแทรกแซงจากประเทศตะวันตก การปฏิวัติ 1911: การเปลี่ยนแปลงจากราชวงศ์ชิงไปสู่สาธารณรัฐจีน สงครามโลกครั้งที่สองและสงครามกลางเมืองจีน: สิ่งเหล่านี้เป็นการพัฒนาที่สำคัญในประวัติศาสตร์จีน ลัทธิขงจื้อ: ความเชื่อและแนวคิดทางการเมือง และสังคมที่มีอิทธิพลต่อการปกครองของ

จีนมาเป็นเวลานาน และลัทธิมาร์กซ์: ผลกระทบของการปฏิวัติและการปกครองแบบคอมมิวนิสต์จากพรรคคอมมิวนิสต์จีน

4. ศึกษาทฤษฎีทางการเมืองและปรัชญา

การศึกษาทฤษฎีทางการเมืองและปรัชญาในประวัติศาสตร์จีน สามารถเริ่มต้นได้จากการทำความเข้าใจบริบททางประวัติศาสตร์ สังคม และวัฒนธรรมที่เป็นพื้นฐานของความคิดทางการเมืองในแต่ละยุคสมัยของจีน ซึ่งมีรากฐานที่ลึกซึ้งและมีความหลากหลาย กมลชนก โตสงวน (Tosanguan, 2019) กล่าวถึงประเทศจีนเป็นประเทศที่มีประวัติศาสตร์ยาวนานกว่าห้าพันปี ในทางการเมืองการปกครอง ประเทศจีนมีการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ มากมาย ตั้งแต่การปกครองแบบราชาธิปไตยในยุคราชวงศ์ ที่สืบทอดมาอย่างต่อเนื่องกว่าสี่พันปี จนเกิดการรุกรานของชาติตะวันตก รวมถึงการเสื่อมอำนาจของระบบจักรพรรดิและระบบขุนนางศักดินา หลังจากยุคราชวงศ์ล่มสลาย จีนเคยดำเนินการพัฒนาประเทศในแนวทางประชาธิปไตย ตามแนวคิดของ ดร. ซุนยัตเซ็น (Sun Yat-sen; ชื่อจีน: 孫中山 เป็นแพทย์ฝึกหัดที่เปลี่ยนมาเป็นนักปฏิวัติ นักรัฐศาสตร์ และผู้นำการเปลี่ยนแปลงสำคัญในประวัติศาสตร์จีน) แต่ด้วยปัจจัยทั้งภายในและภายนอกประเทศ ในที่สุดประเทศจีนก็พัฒนามาเป็นระบบสังคมนิยม ภายใต้การนำของเหมา เจ๋อตง (ผู้นำการปฏิวัติคอมมิวนิสต์ และรัฐบุรุษผู้ก่อตั้งสาธารณรัฐประชาชนจีน) เกิดนโยบายปฏิวัติวัฒนธรรมและนโยบายปิดประเทศ โดยมีจุดมุ่งหมายให้จีนสามารถพึ่งพาตนเองและทัดเทียมกับต่างประเทศได้ แม้ภายหลังนโยบายเหล่านี้จะทำให้เศรษฐกิจของประเทศจีนถึงจุดล่มสลายลงก็ตาม หลัง เหมา เจ๋อตง ถึงแก่อสัญกรรม เติ้ง เสี่ยวผิง (ผู้นำพรรคคอมมิวนิสต์จีนในช่วงปลายทศวรรษ 1970 ถึงต้นทศวรรษ 1990) ก็ได้ริเริ่มนโยบายปฏิรูปเศรษฐกิจและเปิดประเทศ ส่งเสริมเศรษฐกิจแบบทุนนิยม ส่งผลให้จีนมีความมั่นคงทั้งด้านเศรษฐกิจและการเมือง ในยุคของประธานาธิบดีจินคนปัจจุบัน สี จิ้นผิง มีการประกาศนโยบาย แนวคิดใหม่ในหลายด้าน ยกตัวอย่างเช่น แนวคิดความฝันของชาติจีน พัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนจาก “กินอิ่ม อยู่อุ่น” ให้เป็น “กินดี อยู่ดี” นโยบายเส้นทางสายไหมในศตวรรษที่ 21 (One Belt One Road) และนโยบายปราบปรามทุจริตต่าง ๆ เป็นต้น ด้วยผลงานทางการเมืองที่โดดเด่นนี้ ทำให้มีการแก้กฎการดำรงตำแหน่งของผู้นำจีนสามารถดำรงตำแหน่งได้วาระละ 5 ปี ไม่เกิน 2 วาระ เป็นสามารถดำรงตำแหน่งได้ตลอดชีพ เด่นพงษ์ แสนคำ (Saenkum, 2022) ได้วิเคราะห์หมโนทัศน์ว่าด้วยจารีตและหมโนทัศน์ว่าด้วยมนุษยธรรมของขงจื๊อ โดยวิธีการศึกษาจากเอกสารสำคัญ คือ คัมภีร์หลุนอี่ว จากการศึกษาพบว่า:

1) จารีตในทัศนะของขงจื๊อ คือสิ่งที่ทำให้มนุษย์เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์หรือเรียกว่าเป็นผู้มี “มนุษยธรรม” นอกจากนี้จารีตของขงจื๊อยังเป็นกฎเกณฑ์ทางศีลธรรมในการขัดเกลามนุษย์ ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ขงจื๊อปฏิเสธกฎหมายเพราะไม่สามารถขัดเกลามนุษย์ได้

2) ส่วนของมนุษยธรรมนั้น ขงจื๊ออธิบายว่ามนุษยธรรมแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตรซึ่งก็คือ ความกตัญญู บทความนี้เสนอว่าความ

กตัญญูของงจื่อมิใช่ความสัมพันธ์แบบระบบอุปถัมภ์ แต่เป็นความกตัญญูที่ช่วยให้มนุษย์ตระหนักถึงคุณค่าทางศีลธรรมที่มีอยู่ภายใน

5. อ่านหนังสือและงานวิจัยที่มีความน่าเชื่อถือ

ประวัติศาสตร์จีนมีทั้งแง่มุมทางการเมือง วัฒนธรรม และอุดมการณ์ ควรเรียนรู้จากหลายแหล่ง และมุมมอง เช่น มุมมองของตะวันตก มุมมองของนักวิชาการจีน และมุมมองเชิงวิจารณ์ กรพนซ์ ตั้งเขื่อนขันธุ์ (Tungkeunkunt, 2017) กล่าวถึงแนวคิดเรื่องรัฐชาติจะถือกำเนิดขึ้น คำว่า “จีน” หรือ “จง กว้อ” มีความหมายในหลายมิติทั้งด้านพื้นที่และวัฒนธรรม ด้วยความที่จีนเป็นชุมชนที่มีการ หลอมรวมทางชาติพันธุ์ และวัฒนธรรมอยู่ตลอดเวลา ภายในสังคมจีนเองจึงมีความแตกต่าง และความหลากหลายในตัวเองในทุกภูมิภาค ซึ่งยากที่จะสรุปรวบยอดเป็นคำนิยามง่ายๆ เพียงหนึ่งเดียว นับแต่อดีตเป็นต้นมา ปัจจัยทางภูมิศาสตร์ เช่น สภาพภูมิประเทศ ภูมิอากาศ และเส้นทางการคมนาคม ได้แสดงให้เห็นถึงอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงในประวัติศาสตร์ ดังนั้น เมื่อเราศึกษาประวัติศาสตร์จีน เราจึงควรต้องตระหนักว่าไม่ควรนำแนวคิดเกี่ยวกับพื้นที่หรือดินแดนแบบรัฐชาติสมัยใหม่เข้าไปอธิบาย และทำความเข้าใจประวัติศาสตร์จีนในอดีต แต่ควรเริ่มต้นจากมโนทัศน์เกี่ยวกับจีนในประเด็นของความเป็นศูนย์กลาง และชายขอบ โดยมองย้อนกลับไปทำความเข้าใจจากอดีตที่มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการอธิบายอาณาเขตของจีนในยุคก่อนสมัยใหม่ที่มีลักษณะไม่แน่นอน และเปลี่ยนแปลงไปได้ตามลำดับเวลาภายใต้บริบท และปัจจัยต่าง ๆ ที่เอื้ออำนวย อันจะนำไปสู่การมองหรือค้นหาคำนิยาม “จีน” หรือ “จง กว้อ” จะเกิดขึ้นตามความเป็นจริงในอดีต และเป็นพื้นฐานในการศึกษาทำความเข้าใจประวัติศาสตร์จีนต่อไป รวมไปถึงการอ่านงานวิจัยจากแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือได้ โดยสืบค้นหาบทความวิจัยจากห้องสมุดหรือฐานข้อมูลออนไลน์เพื่อความเข้าใจที่ลึกซึ้งเพิ่มเติม ตัวอย่างเช่น หนังสือประวัติศาสตร์จีน: เลือกรอ่านหนังสือที่เขียนโดยนักวิจัยที่มีความเชี่ยวชาญ เช่น "The Early Chinese Empires: Qin and Han" หรือ "The History of China" โดย John King Fairbank เป็นต้น

6. ทำความเข้าใจแง่มุมทางวัฒนธรรม

วัฒนธรรมจีน ศิลปะการเขียน การทหาร และยุทธศาสตร์การแพทย์ และวิทยาศาสตร์ของจีน มีความหลากหลายและลึกซึ้ง ทำให้การศึกษาประวัติศาสตร์จีนจึงต้องทำความเข้าใจรวมไปถึงวัฒนธรรมเหล่านี้ ผลจากการวิจัยของ เชง เชีย และ ชัยยศ วณิชวัฒนาวุฒิ (Sheng & Vanitwattananuwat, 2024) ระบุว่า แนวคิดและรูปแบบของการใช้เทคนิคการวาดภาพดั้งเดิมของจีน ได้ถูกนำมาเป็นแนวคิดการวาดภาพ ซึ่งก่อให้เกิดนวัตกรรมและศิลปะในการออกแบบ และการบูรณาการความรู้ทางวิทยาศาสตร์และศิลปะ โดยใช้วิธีบูรณาการแบบสหวิทยาการ บนพื้นฐานที่มีอยู่ให้มีวิธีการแสดงผลมากขึ้นจนสามารถนำไปใช้ในการจัดแสดงนิทรรศการในพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ธรรมชาติ และการใช้หุ่นจีนโบราณ การสร้างสรรค์กิจกรรมวิวัฒนาการของไดโนเสาร์ทำให้สามารถแสดงรูปร่าง ลักษณะ ประวัติการวิวัฒนาการของไดโนเสาร์ได้ถูกต้องแม่นยำมากขึ้น

การสำรวจคำสอนและค่านิยม ความเชื่อ และค่านิยมของคนจีน เช่น การเคารพบรรพบุรุษ การสืบทอดภูมิปัญญา และการเรียนรู้ที่มีมาอย่างยาวนาน ดังเช่นวัฒนธรรมกวนซี (Chinese Guanxi) ความสัมพันธ์ทางสังคมแบบเครือข่ายหรือ “กวนซี” ซึ่งเป็นวัฒนธรรมเก่าแก่ที่ได้รับอิทธิพลมาจากวัฒนธรรมลัทธิขงจื๊อ เป็นสิ่งตกผลึกจากท่ามกลางสังคมตามแนวคิดปรัชญาขงจื๊อ เป็นปรากฏการณ์พิเศษทางสังคมและวัฒนธรรม ในประเทศจีน ญี่ปุ่น สิงคโปร์ และอื่น ๆ ในทวีปเอเชียจนกระทั่งชาวจีนโพ้นทะเลทั่วโลก แนวคิดนี้ให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ฉันเครือญาติ และเครือเพื่อน การแสดงตัวเองว่าเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มจะทำให้การทำงานราบรื่นมากขึ้น เพราะมีความรู้สึกเป็นพี่เป็นน้องกัน เรื่องการค้าขายก็จะเหมือนการร่วมประสาธน์ และแบ่งปันผลประโยชน์กันในครอบครัวในพวกพ้องเครือข่ายเดียวกัน (MGR Online, 2017)

7. ติดตามข่าวสารและข้อมูลปัจจุบัน

การศึกษาประวัติศาสตร์จีนสมัยใหม่: เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นหลังจากการก่อตั้งสาธารณรัฐประชาชนจีนในปี ค.ศ. 1949 เช่น การปฏิวัติทางสังคม และการปฏิรูปเศรษฐกิจในยุคของประธานาธิบดีเติ้ง เสี่ยวผิง ปี ๒๕๓๖ มะหะมัด (Mahamad, 2016) ได้นำเสนอการพัฒนาจีนให้มีความทันสมัยของผู้นำ รุ่นที่ 2 รุ่นที่ 3 รุ่นที่ 4 และรุ่นที่ 5 จีนสามารถขึ้นมาเป็นมหาอำนาจโลกอันดับ 2 และเป็นมหาอำนาจอันดับ 1 ของเอเชียในปัจจุบัน ต้องยกย่องคุณูปการให้กับ เติ้ง เสี่ยวผิง ผู้นำรุ่นที่ 2 เป็นผู้ริเริ่มการพัฒนาเศรษฐกิจแบบเปิดเสรีภายใต้ระเบียบโลกทางเศรษฐกิจเสรีนิยมใหม่ตามนโยบาย 4 ทันสมัย ส่งผลให้เกิดความเปลี่ยนแปลงขึ้น เริ่มจากการพัฒนาเศรษฐกิจที่ทำให้ผลผลิตเพิ่มมากขึ้น การเปิดประเทศรับความรู้จากชาติตะวันตกเพื่อนำมาปรับใช้ให้เข้ากับประเทศจีน และการสร้างสัมพันธ์ไมตรีกับทุกประเทศ พื้นฐานการสร้างจีนให้ทันสมัยของเติ้ง เสี่ยวผิง ได้รับการสืบทอดจากผู้นำรุ่นที่ 3 รุ่นที่ 4 และรุ่นที่ 5 เจียง เจ๋อหมิน ผู้นำรุ่นที่ 3 ได้ทำการสานต่อด้วยการนำทฤษฎีของเติ้ง เสี่ยวผิง มาปรับใช้กับแนวคิด 3 ตัวแทน ผลของการปฏิบัติที่เห็นอย่างเป็นรูปธรรมคือ จีนเข้ามาเป็นสมาชิกองค์การการค้าโลก ในปี ค.ศ. 2001 และเศรษฐกิจที่เติบโตขึ้นอย่างต่อเนื่องเป็นความสำเร็จในยุคเจียง เจ๋อหมิน ที่สร้างจีนในทันสมัยต่อจากเติ้ง เสี่ยวผิง และหู จินเทา ผู้นำรุ่นที่ 4 ได้นำเอาแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจแบบเปิดเสรีของเติ้ง เสี่ยวผิง และแนวคิด 3 ตัวแทน ของเจียง เจ๋อหมิน มาสานต่อความสำเร็จ ผลที่เกิดขึ้น คือ จีนมีขนาดของเศรษฐกิจใหญ่เป็นอันดับ 2 ของโลก และอันดับ 1 ของเอเชีย การเติบโตทางเศรษฐกิจที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง อยู่ที่ 10% ต่อปี สี จิ้นผิง ผู้นำรุ่นที่ 5 ได้สานต่อความสำเร็จของเติ้ง เสี่ยวผิง, เจียง เจ๋อหมิน และหู จินเทา ภายใต้การพัฒนา และปรับตัวของเศรษฐกิจจีนตามแนวคิดเศรษฐกิจศาสตร์อุปทานขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยภาคเอกชน การสร้างวัฒนธรรมผู้ประกาศ วัฒนธรรมสร้างสรรค์การให้ความสำคัญกับการยกระดับเทคโนโลยี และขีดความสามารถในการแข่งขันของสินค้า และเพิ่มบทบาททางเศรษฐกิจของจีนในประชาคมโลก ด้วยการสนับสนุนเงินทุนแก่ประเทศต่าง ๆ ผ่านธนาคาร เพื่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานแห่งเอเชีย (AIIB) ที่จีนเป็นผู้ถือหุ้นใหญ่ รวมทั้งการดำเนิน

นโยบาย "One Belt One Road" ซึ่งเป็นยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างจีนเพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจร่วมกัน

8. ทบทวนและเปรียบเทียบ

เปรียบเทียบกับประวัติศาสตร์ของประเทศอื่น: การเปรียบเทียบเหตุการณ์ในจีนกับเหตุการณ์ในประเทศอื่น ๆ เช่น ประวัติศาสตร์ของอินเดียหรือยุโรปจะช่วยให้มองเห็นมิติที่กว้างขึ้น

1) ประวัติศาสตร์อินเดีย

ประวัติศาสตร์ของประเทศที่เก่าแก่ที่สุดแห่งหนึ่ง และเป็นต้นธารของวัฒนธรรม และศาสนาที่เก่าแก่ด้วยเช่นกัน โดยเฉพาะศาสนาฮินดู และพุทธก็กำเนิดขึ้นบนแผ่นดินนี้ นอกจากนี้ยังมีศาสนาอื่น ๆ อีก ที่เจริญงอกงามขึ้นที่นี่ ครึ่งหนึ่งศาสนาอิสลามก็เคยแผ่ขยายอิทธิพลขึ้นที่นี่ด้วยเช่นกัน ประเทศอินเดียสร้างอารยธรรมผ่านยุคสมัยต่าง ๆ ที่อาจกล่าวได้ว่ายาวนานที่สุดแห่งหนึ่งของเอเชีย และของโลก กว่าจะมาเป็นชาวอินเดียอย่างเช่นในยุคปัจจุบัน ประเทศนี้มีผู้คนต่างเผ่าพันธุ์ลัดเปลี่ยนเข้ามาสร้างอารยธรรม นับจากชนพื้นเมืองรุ่นแรกที่ยอพยพเข้ามาสร้างอารยธรรมยุคเริ่มแรกขึ้นบริเวณลุ่มแม่น้ำสินธุ ไปจนถึงชาวอารยัน เปอร์เซีย กรีกและมองโกล (Wongobaom, 2018)

2) ยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิกของฝรั่งเศส

รัชพงษ์ พิระพล และณัฐนันท์ คุณมาศ (Peeraphol & Kunnamas, 2021) ได้ศึกษาวิจัยยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิกของฝรั่งเศส ด้านความต่อเนื่อง และการเปลี่ยนแปลงในสมัยประธานาธิบดีเอ็มมานูเอล มาครง ระหว่างปี 2017 ถึง 2021 ผลการศึกษาพบว่า การผงาดขึ้นมาของจีนภายใต้การนำของประธานาธิบดีสี จิ้นผิง การเปลี่ยนแนวทางการต่างประเทศของสหรัฐอเมริกาในแบบเอกภาคินิยมของประธานาธิบดีโดนัลด์ ทรัมป์ และการถอนสมาชิกภาพออกจากสหภาพยุโรปของสหราชอาณาจักร เป็นเหตุจูงใจให้ฝรั่งเศสดำเนินยุทธศาสตร์ดังกล่าว นอกจากนี้ การนำแนวคิดเรื่องอำนาจของโจเซฟ นาย มาเป็นกรอบในการศึกษาพบว่าการใช้ยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิกของประธานาธิบดีเอ็มมานูเอล มาครง เป็นอำนาจอันชาญฉลาดของฝรั่งเศส ที่ดำเนินตามนโยบายความยิ่งใหญ่ของประธานาธิบดีชาร์ลส์ เดอ โกลล์ ควบคู่กับแนวทางพหุภาคีนิยมของสหภาพยุโรปเพื่อตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางการเมืองโลก และเพื่อสนับสนุนให้ภูมิภาคอินโด-แปซิฟิกเกิดระเบียบแบบหลายขั้วอำนาจ

บทสรุป

เทคนิคเสริมการอ่านประวัติศาสตร์จีนแบบไม่ต้องท่องจำ เป็นเทคนิคที่ช่วยให้ผู้อ่านประวัติศาสตร์ได้รู้ลึกว่าการศึกษาศาสตร์ไม่ได้น่าเบื่อแต่กลับน่าสนใจ และสนุกไปกับการได้เรียนรู้เรื่องราวต่าง ๆ ที่สำคัญ ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันอย่างมีการเชื่อมโยงเหตุการณ์โลกที่ทับซ้อนกันอย่างไม่สับสน โดยเริ่มต้น

จาก 1. การเข้าใจภาพรวม เนื่องจากประวัติศาสตร์จีนมีอารยธรรมที่ยาวนานมากกว่า 4,000 ปี จึงเป็นเรื่องสำคัญที่จะต้องเข้าใจภาพรวมพัฒนาการของอารยธรรมจีนตั้งแต่ยุคโบราณจนถึงยุคปัจจุบัน แบ่งประวัติศาสตร์ออกเป็นช่วงเวลาต่าง ๆ ยุคราชวงศ์และเหตุการณ์สำคัญ เช่น การเปลี่ยนแปลงการปกครอง สงครามการต่อสู้ หรือการขยายอาณาเขต จะช่วยให้เข้าใจบริบทของแต่ละช่วงเวลาได้ดีขึ้น 2. ราชวงศ์สำคัญ ในประวัติศาสตร์จีน เริ่มจากราชวงศ์ใหญ่ ๆ ราชวงศ์ฮั่น: ซึ่งเป็นช่วงที่มีความสำคัญทั้งทางด้านการเมืองและวัฒนธรรม การขยายตัวของอาณาจักรจีนและการเผยแพร่วัฒนธรรมจื๊อ ราชวงศ์ถังและซ่ง: ยุคนี้มีการพัฒนา ด้านเศรษฐกิจ การค้า และศิลปวัฒนธรรมที่รุ่งเรือง รวมถึงความสัมพันธ์กับต่างประเทศ ราชวงศ์ชิง: เป็นราชวงศ์สุดท้ายของจีน ซึ่งล่มสลายในปี ค.ศ.1911 และนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงการปกครอง และการก่อตั้ง สาธารณรัฐจีน 3. ศึกษาเหตุการณ์สำคัญในประวัติศาสตร์จีน การรวมจีนเป็นหนึ่งภายใต้การปกครองของ จักรพรรดิที่มีชื่อเสียง สงครามฝิ่นที่เป็นสาเหตุทำให้การล่มสลายของราชวงศ์ชิงและการเข้าแทรกแซงจาก ประเทศตะวันตก เหตุการณ์การปฏิวัติ 1911 จุดเริ่มต้นการเปลี่ยนแปลงจากราชวงศ์ชิงไปสู่สาธารณรัฐจีน สงครามโลกครั้งที่สองและสงครามกลางเมืองจีน ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นการพัฒนาที่สำคัญในประวัติศาสตร์จีน และลัทธิขงจื๊อ ผู้นำความเชื่อและแนวคิดทางการเมือง และสังคมที่มีอิทธิพลต่อการปกครองของจีนมาเป็น เวลานาน 4. ศึกษาทฤษฎีทางการเมืองและปรัชญา เส้นทางประวัติศาสตร์การปกครองของประเทศจีน ตั้งแต่ การปกครองแบบราชาธิปไตยในยุคราชวงศ์ รวมถึงการเสื่อมอำนาจของระบบจักรพรรดิและระบบขุนนาง สักคินา หลังจากยุคราชวงศ์ล่มสลาย จีนเคยดำเนินการพัฒนาประเทศไปในแนวทางประชาธิปไตย 5. อ่าน หนังสือและงานวิจัยที่มีความน่าเชื่อถือ เลือกอ่านหนังสือที่เขียนโดยนักวิจัยที่มีความเชี่ยวชาญ รวมไปถึง การอ่านงานวิจัยจากแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้ โดยสืบค้นหาบทความวิจัยจากห้องสมุดหรือฐานข้อมูล ออนไลน์เพื่อความเข้าใจที่ลึกซึ้ง 6. ทำความเข้าใจแง่มุมทางวัฒนธรรม ศิลปะการเขียน การทหารและ ยุทธศาสตร์ การแพทย์และวิทยาศาสตร์ของจีนมีความหลากหลายและลึกซึ้ง ทำให้การศึกษาประวัติศาสตร์ จีนต้องรวมถึงการเข้าใจวัฒนธรรมเหล่านี้ด้วย รวมถึงการสำรวจคำสอน ค่านิยม และความเชื่อของคนจีน เช่น การเคารพบรรพบุรุษ การสืบทอดภูมิปัญญาและการเรียนรู้ที่มีมาอย่างยาวนาน 7. การศึกษา ประวัติศาสตร์จีนสมัยใหม่ จากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นหลังจากการก่อตั้งสาธารณรัฐประชาชนจีนในปี ค.ศ.1949 การปฏิวัติทางสังคม และการปฏิรูปเศรษฐกิจในยุคของประธานาธิบดีเติ้ง เสี่ยวผิง 8. ทบทวนและ เปรียบเทียบ เหตุการณ์ในจีนกับเหตุการณ์ในประเทศอื่น ๆ เช่น ประวัติศาสตร์ของอินเดียหรือยุโรป จะช่วย ให้มองเห็นมิติที่กว้างขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- Chokmukda, V. (2015). *History of China: The superpower shaping the world from ancient times to the present* (2nd ed.). Gypsy Publishing. (In Thai)
- Gold Traders Association. (2018). *China: The origin of the dragon of the East*. Gold Journal, 15(54), January–April 2018. Retrieved from <https://www.goldtraders.or.th/articleview.aspx?gp=2&id=1149>
- MGR Online. (2017). The meaning and characteristics of Guanxi culture in Chinese society. MGR Online. Retrieved from <https://mgronline.com/china/detail/9600000122762>.
- Mahamad, P. (2016). Deng Xiaoping's contributions towards the creation of modern China. *Burapha Journal of Political Economy*, 4(1), 113–129. (In Thai).
- Peeraphol, R. & Kunnamas, N. (2021). French strategy in the Indo-Pacific: Continuity and change under President Emmanuel Macron from 2017–2021. *Journal of European Studies*, 27(2), 81-112. (In Thai).
- Wongobaom, R. (2018). *History of India*. Bangkok: Torch. (In Thai).
- Saenkum, D. (2021). An analysis of the tradition and humanity in Confucius's philosophy. *Journal of Social Science Panyapat*, 3(2), 1–15. (In Thai).
- Sheng, X., & Vanitwatthanuwat, C. (2024). The use of ancient Chinese calligraphy techniques in the painting of fossils in the National Natural History Museum of the People's Republic of China. *Journal of Modern Learning Development*, 9(10), 289–300.
- Wiwekmethakorn, S. (2019). *The Three Kingdoms: Rethinking the Romance of the Three Kingdoms*. Bangkok: Baan Phra Arthit. (In Thai).
- Thansettakij. (2019, September 22–25). *Qin Shi Huangdi, the mighty Chinese emperor, annexed the human world and heaven*. *Thansettakij Newspaper*, 39(3,507), 21. Retrieved from <https://www.thansettakij.com/general-news/410241>
- Tosanguan, K. (2019). The historical development of Chinese political administration. *Panyapiwat Journal*, 11(1), 315-329. Retrieved from <https://so05.tc-thaijo.org/index.php/pimjournal/article/view/186319>
- Tungkeunkunt, K. (2017). China in history, geography in Chinese history. *Chinese Studies Journal*, 10(1), 278-307. Retrieved from <https://harrrt.in.th/handle/123456789/7704>.